

SELETUSKIRI

Ülevaade ja seisukohad Euroopa Liidu majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 12.06.2026 kohtumistel. Lühülevaade eurorühma 11. 06. 2026 aasta kohtumise teemadest.

Eurorühmas arutlevad euroala rahandusministrid majandusseisu ja Rahvusvahelise Valuutafondi poolt koostatud euroala poliitikate läbivaatuse tulemuste üle. Laiendatud eurorühmas on teemaks EL majanduslik ja energiavaldkonna julgeolek (samuti koostöös IMFig) ning Euroopa tehnoloogiline suveräänsus.

ECOFIN kohtumisel soovib nõukogu eesistuja saavutada tubakadirektiivide muudatuse ja süsiniku piirimeetme ulatuse laiendamise ja nõuetest kõrvalehoidmise meetmete teemalised kokkulepped. Jätkub kapitaliturgude integratsiooni teemaliste õiguslike ettepanekute poliitiline arutelu keskendudes järelevalvele. Komisjon tutvustab Euroopa poolaasta kevadpaketti. Traditsiooniliselt on päevakorras Venemaa Ukraina vastase agressioonisõja majandus- ja rahandusmõjud.

Seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö osakonna nõunik Priit Potisepp (priit.potisepp@fin.ee) ja kooskõlastanud sama osakonna juhataja Martin Pöder (martin.poder@fin.ee) ning rahandusministeeriumi välissuhete nõunik Märten Ross (marten.ross@fin.ee).

Eestit esindab eurorühmas ning majandus- ja rahandusküsimuste nõukogus rahandusminister Jürgen Ligi. Nõukogu ja eurorühma kõrval toimuvad Luksemburgis ka Euroopa Investeeringispanga ja Euroopa Stabiilsusmehhanismi aastakoosolekud.

I. Eurorühm

Tavaformaadis toimuva eurorühma ministrid saavad traditsiooniliselt ülevaate euroala makromajanduslikest arengutest. Rahvusvaheline Valuutafond tutvustab euroala poliitikate läbivaatuse tulemusi.

Laiendatud formaadis on päevakorras EL majanduslik ja energiavaldkonna julgeolek (koostöös IMFig) ning Euroopa tehnoloogiline suveräänsus.

II. Euroopa Liidu majandus- ja rahandusasjade nõukogu (ECOFIN) 12.06.2026

1. Tubaka maksustamise pakett

a) Nõukogu direktiiv tubakatoodete aktsiisimaksu struktuuri ja määrade kohta

b) Nõukogu direktiiv tubakatoodete aktsiisimaksu üldise korralduse kohta

- Üldine lähenemine

Komisjon avaldas direktiivide muudatusettepanekud 2025 juulis ning sisuline töö algas septembris. Direktiivi eelnõu peamine eesmärk on hõlmata uut liiki tubakatooteid (näiteks e-sigareti vedelikud), et kehtestada ühesugused aktsiisiga maksustamise reeglid. Lisaks tõstetakse tubakatoodete aktsiisi alammäärasid ning kehtestatakse kohustus korrigeerida neid alammäärasid tarbijahinnaindeksi ja hinnataseme indeksi muutustega. Direktiivi rakendamise ajaks pakutakse 2028. aastat.

Probleeme on olnud eelnõu kvaliteediga. Direktiivi eelnõus esitatud mõisted on ebamäärased, mitmeti tõlgendatavad ja võimaldavad aktsiisi maksmisest kõrvalekaldeid. Mõistete mitmeti tõlgendamise võimalus soodustab samasuguse tubakatoote erinevat kohtlemist ja maksustamist liikmesriikides. See toob kaasa ühisturu moonutused. Laialivalguvalt määratletud mõisted tõstavad administreerimise koormust ja mõjutavad maksutulude vähenemist. Eesti on teinud ettepanekuid mida ei ole arvestatud.

Eesti on põhimõtteliselt vastu indekseerimisele, eriti aga korrigeerimisele hinnataseme indeksiga.

Eelnõus pakutud indekseerimise mehhanism on väga keeruline ja puudub selgus, millist eesmärki soovitakse saavutada. HTI rakendamise tulemusena tekib igal riigil oma aktsiisi alammäär. Sellist lähenemist ei ole ühisturu tingimustes mõistlik toetada. Eesmärgiks peab olema alammäära ühtlustamine. Erinev aktsiisi alammäär aitab kaasa turumoonutustele, ebavõrdsele konkurentsile ja aktsiisitulude vähenemisele riikides, kus HTIst tuleneva kohustusliku aktsiisitõusu tulemusena kaotatakse tulused piirikaubandusele või salaturule. Eesti suhteline hinnatase on viimaste aastate jooksul kasvanud ning kasvutrend on jätkuv. Eestil on ühine piir kolmanda riigiga. Salakaubana kinnipeetud tubakatoodete kogus on viimastel aegadel mitmekordistunud, salaturu osatähtsus on oluliselt kasvanud. Aktsiisitasemelt on Eesti EL seitsmes riik.

Kompromissi vaimus võime nõustuda THI abil korrigeerimisega, juhul kui kehtib ühtne reegel kõikidele liikmesriikidele, mille kohaselt maksimaalne aktsiisi alammäär tõus on 6% kolme aasta kohta ning esimene aktsiisitõus toimub pärast seda, kui kõik riigid on saavutanud aktsiisi alammäära nõutaval tasemel. Eelnõu järgi peavad kõik riigid hiljemalt aastaks 2033 saavutama nõutava alammäära taseme ehk esimene korrigeerimine peaks toimuma arvatavasti 3 aastat hiljem, (2037). THI abil korrigeerimise valem tuleks eelnõu tekstist välja võtta, sest see on arusaamatu ja ning ei ole kooskõlas ei tekstiga ega ka korrigeerimise mõttega.

Küsitav on kas direktiivi ülevõtmine ja rakendamine on teostatav 2028. aastal. Vaja on muuta ka IT-süsteeme seoses tubakatoodete uuenenud struktuuriga (nt kuumutatav tubakas eraldi kategooriana).

Nõukogu läbirääkimistel lähtume Vabariigi Valitsuses 4.12.2025 ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjonis 23.01.2026 kinnitatud seisukohtadest Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi eelnõu kohta,

millega muudetakse direktiivi 2011/64/EL tubakatoodetele kohaldatava aktsiisi struktuuri ja määrade kohta COM(2025) 580“.

Seisukohad (täiendavad):

- Eesti peab oluliseks mõistete täpsustamist direktiivi eelnõus, et vältida mitmeti tõlgendatavust ja probleeme aktsiisi administreerimisel.

- Eesti ei toeta aktsiisi alammäära korrigeerimist hinnataseme indeksiga (HTI) ning soovib selle välja jätmist direktiivi eelnõust või alalist erandit Eestile HTI kohaldamata jätmise õigusele. Kui eelnevat ei ole võimalik saavutada hääletab Eesti vastu.

2. Euroopa Liidu määrus süsiniku piirimeetme (SPIM) laiendamise ja nõuetest kõrvalehoidmise meetmete kohta

- Üldine lähenemine

Komisjon esitas 2025. a detsembris ettepaneku laiendada süsiniku piirikohandusmeetet (SPIM) väärtusahelas tagapool olevate kaupadele (tootmisahela järgmise etapi tooted ehk nn *downstream* tooted), mis sisaldavad alumiiniumi, terast või rauda ning mille tootmine Euroopa Liidus kuulub EL heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS). Algne (2025 a detsembrikuine) ettepanek sisaldas 180 SPIM senisele ulatusele täiendavat kaubakoodi. Eesti kehtiv seisukoht selles osas on, et me toetame süsiniku piirimeetme laiendamist sellistele toodetele, mis sisaldavad suures osas, eelistatult vähemalt 70%, alumiiniumi, terast või rauda, et tagada nende toodete Euroopa Liidus tootjatele aus konkurents ning vältida olukorda, kus ELi tootjad peavad kandma CO₂-heitkoguse kulu tooraine ja toote tasandil, kuid sama materjali sisaldavate imporditud valmistoodetega seotud heitkoguse eest tasuta ei tule. Leiame, et SPIM määrase muudatus peab keskenduma strateegiliselt olulistele ning Euroopa Liidus piisava tootmismahuga kaupadele.

Läbirääkimiste tulemusel on liikmesriigid pakkunud süsteemi laiendamiseks lisaks üle 1000 kaubakoodi, mille osas ei ole esitatud objektiivseid põhjendusi. Osad liikmesriigid on rahul komisjoni esialgse ettepanekuga ning mõned sooviksid nimekirja lühendada. Seetõttu on eesistuja lähenenud toodete laiendamisele kriteeriumipõhiselt - esmalt vaadatakse tooteid, mis kuuluvad samadesse tolliklassifikatsiooni gruppidesse (HS/CN koodid) nagu komisjoni esialgses ettepanekus olevad kaubad ning millel on nendega sarnane kasutus, asendatavus või seos tootmisahelas (nt erinevad metallvõred); lisaks peavad need vastama teatud heitekünnisele (vähemalt 50 000 t CO₂ tonni kauba kohta). Seejärel hinnatakse iga tooterühma eraldi, võttes arvesse selle kliimamõju, tähtsust kaubanduses ja tarneahelates, võimalikku süsinikulekke või kõrvalehoidmise riski ning seda, kas toote lisamine aitaks kaasa SPIMi eesmärkidele ilma ettevõtjatele ja ametiasutustele ebaproportsionaalset koormust tekitamata. Eesti peab mõistlikuks ühiste objektiivsete kriteeriumidega kompromissi otsimist, sh et selles arvestatakse SPIMi üldeesmärke ning püütakse piirata halduskoormust. Samas oleme mures, et mis tahes algatuse lisa 1 nimekirja (ehk SPIMi kohaldusala) laiendamisele puudub mõjuanalüüs ning tegelik nende lisamisega kaasnev hinna- ja halduskoormus, toodete alumiiniumi/raua/terase sisaldus ja ELi tootmismaht on teadmata. Seetõttu võib Eesti jääda hääletusel erapooletuks.

Seisukoht (täiendav):

- Eesti toetab süsiniku piirimeetme laiendamist toodetele, millel on märkimisväärne kliimamõju ning mis sisaldavad olulises ulatuses, eelistatult vähemalt 70% piirimeetmega hõlmatud algmaterjale (alumiinium, teras või raud). Kui lisatavate toodete puhul ei ole nimetatud kriteeriumid täidetud või mõjusid hinnatud, võib Eesti nõukogu üldise lähenemisviisi ja eelnõu lõppteksti hääletamisel jääda erapooletuks.

Meie põhisõnumid:

- Peame oluliseks, et SPIMi laiendamine toimuks eesmärgipäraselt, läbimõeldult ja proportsionaalselt keskendudes tegeliku kliimamõjuga sektoritele ja toodetele.

- Laiendamise peamine eesmärk peaks olema süsinikulekke vähendamine seal, kus mõju heitkoguste vähendamisele on suurim, mitte määruse formaalne laiendamine võimalikult paljudele imporditavatele toodetele.

- Peame jätkuvalt oluliseks tõsta praegust imporditud SPIM kaupade massipõhist lävendit (50 tonni aastas) näiteks 75 või 100 tonnini, et paremini arvestada süsteemi laiendamise mõjuga ja vältida sellega seotud halduskoormuse ebaproportsionaalset kasvu.

- Et tagada võrdsemad tingimused nn uute (laiendamisega lisatavate) ja vanade (senise SPIM kohaste) importijate vahel, oleksime eelistanud, et süsteemi laiendusega hõlmatavate toodete importijatele kehtiks 2028. aastal üheaastane üleminekuperiood ilma finantskohustusteta, sarnaselt algse SPIM ettevalmistusetapile.

- Peame õigustatuks näha ettenägematuteks olukordadeks ette võimalus toodete ajutiselt SPIM kohaldusalast välja arvamiseks ning pooldame sellise võimaluse säilitamist määruses.

Oma sõnumites toetume Eesti seisukohtadele Euroopa Liidu süsiniku piirimeetme laiendamise ja nõuetest kõrvalehoidmise meetmete ning ajutise dekarboniseerimise fondi kohta, mis on heaks kiidetud 30.04.2026 Vabariigi Valitsuse istungil ja 15.05.2026 Riigikogu ELAKis.

3. Kapitaliturgude integratsiooni ja järelevalve pakett

a) Kapitaliturgude lõimumise ja järelevalve edasiarendamise teemaline direktiiv

b) Kapitaliturgude lõimumise ja järelevalve edasiarendamise teemaline määrus

c) Arvelduse lõplikkuse määrus

- Poliitiline arutelu

Eelmisel kahel nõukogu koosolekul väärtpaberituru integratsiooni paketti juba arutati. Seekord on teema jälle päevakorras eesmärgiga poliitilist tähelepanu kõrgel hoida. Seletuskirja koostamise ajaks nõukogu eesistujalt täiendavat materjali laekunud ei ole. Eeldatavasti on sarnaselt maikuissele arutelule ka seekord peamine rõhk järelevalve teemal, mis on poliitiliselt kõige enam vastuolusid tekitanud.

Paketti (MISP) kuuluvad ettepanekud avaldas komisjon 04.12.2025. Eesmärk on integreerida ELi kapitaliturgusid ja parandada ELi finantsteenuste ühtse turu toimimist nii investoritele, ettevõtjatele kui kogu ELi majandusele. Selleks tehakse muudatusi erinevates valdkondades – väärtpaberibörsid, arveldamine, investeerimisfondid, finantsjärelevalve. Ühtlasi püütakse enam soodustada digitaalsete tehnoloogiate (eelkõige hajusraamatu tehnoloogia, ehk DLT) kasutuselevõttu finantssektoris. Kõige vastuolulisemaks teemaks on kujunenud väärtpaberiturust taristu erinevate osade (süsteemselt olulised väärtpaberibörsid, väärtpaberite keskdepositooriumid, kesksed vastaspoolde) ning krüptovarateenuse osutajate (CASP) finantsjärelevalve viimine EL tasandile Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutuse (ESMA) juurde. Paketi aruteludes nõukogu töögruppides on jõutud ECOFINi toimumise ajaks ühe korra läbi arutada kõik teemad. Küprose eesistumise jooksul ei ole nõukogu ühise lähenemise kinnitamine realistlik, vähemalt mitte terve paketi kohta.

Eelmise ministrite tasemel toimunud arutelu järel (5.05.2026) on nn. G6 EL riikide grupp (Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Hispaania, Holland ja Poola) koostanud ühiskirja kapitaliturgude tugevdamise ja integreerimise teemal, et toetada EL majanduskasvu ja investeringuid. Kirjas on kuus prioriteetset suunda: (i) investeerimisfondide piiriülesus; (ii) pankade ja kauplemisplatvormide võrdne konkurents ja läbipaistvus; (iii) turutaristu tugevdamine, ESMA järelevalvepädevuse ja -võimekuse laiendamine suurematele kesksetele vastaspooltele ja väärtpaberihoidlale ning kauplemisplatvormidele; (iv) krüptovarade turu tugevdamine; (v) finantstehnoloogiate innovatsioon (s.h. innovatsioonimandaat ESMA-le) ja (vi) ESMA tulevikuvõimekus.

Meie seniste seisukohtadega G6 grupi kirjas toodud prioriteetsed suunad vastuollu ei lähe.

Lähtume Vabariigi Valitsuse 19.03.2026 ja Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni poolt 10.04.2026 kinnitatud seisukohtadest:

- *Toetame ELi turgude lõimimise ja finantsjärelevalve paketi eesmärgi, mis on seotud nii investoritele kui emitentidele turule pääsu laiendamisega, sh järelevalve suuremat ühtlustamist, piiriüleste teenuste osutamise tõkete kaotamist, tõhususe suurendamist, kulude kahandamist ja lihtsustamist. Peame oluliseks, et kavandatavad meetmed võimaldaksid neid eesmärgi ka praktikas saavutada.*
- *Järelevalvega seonduvate muudatuste tegemisel on oluline, et halduskoormus kokkuvõttes ei suureneks ning kaasnevad kasud efektiivsuse suurenemisest ületaksid võimalikke negatiivseid mõjusid, mis võivad tuleneda võimalikust järelevalvega kaasnevate kulude suurenemisest.*
- *Peame oluliseks, et finantsturuosalistele oleks tagatud võimalikult suur selgus finantsjärelevalve ülesannete täitmisel ning välditaks järelevalve võimalikku dubleerimist.*
- *Toetame kauplemiskohtadega seonduvaid muudatusi eeldusel, et need annavad tegelikku ja tõendatavat lisaväärtust Euroopa Liidu kapitaliturgude toimimisele, suurendavad läbipaistvust ja järelevalve tõhusust ning ei too kaasa ebamõistlikku koormust turuosalistele ega olulist kahjulikku mõju väiksematele turgudele. Muudatuste rakendamisel peab olema tagatud õiguskindlus ning selge jaotus Euroopa Liidu tasandi ja riiklike pädevate asutuste rollide vahel.*
- *Toetame ELi tasandil väärtpaberite kauplemisjärgse taristu integreerimist ja tõhusamaks muutmist, tagades tehnoloogianeutraalsuse ja innovatsiooni. Toetame EL-tasandi järelevalve tugevdamist proportsionaalselt ja riskipõhiselt. Muudatused peavad aitama tugevdada väikeste turgude konkurentsivõimet.*
- *Toetame arvelduse lõplikust käsitleva õigusraamistiku ajakohastamist ja ühtlustamist ELi tasandil ning peame Euroopa Komisjoni ettepanekut põhjendatuks ja vajalikuks, kuna see*

aitab suurendada õigusselgust ja vähendada õiguslike riske piiriülestes arveldustes. Eesti jaoks on keskse tähtsusega õiguskindlus, tehnoloogianeutraalsus ning proportsionaalsus, et tagada finantsturgude stabiilne ja tõhus toimimine. Samuti on oluline tagada piisav üleminekuaeg, mida Euroopa Komisjoni ettepanekus on tehtud.

- Toetame fondivalitsejatega seotud muudatusi, mis aitavad tõhustada fondide piiriülest tegutsemist ning ühtlustada järelevalvet ja on kantud eelkõige halduskoormuse vähendamisest.
- Toetame süsteemselt oluliste ja märkimisväärse piiriülese mõjuga krüptovarateenuse osutajate viimist Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Asutuse (ESMA) järelevalve alla. Me ei pea otstarbekaks, et ESMA teostaks järelevalvet kõigi krüptovarateenuse osutajate üle, millega kaasneks meie hinnangul liigsed täiendavad kulud ja halduskoormus turuosalistele.
- Toetame hajusraamatutehnoloogia (nt plokiahela) pilootrežiimis tehtavaid muudatusi mis avardavad turuosalistele võimalusi režiimi laialdasemaks kasutamiseks.

5. Muud teemad: finantsteenuste valdkonna õiguslike ettepanekute seis

- Teave eesistujalt ja komisjonilt

Komisjon ja eesistuja teevad tavapärase ülevaate finantsteenuste valdkonna eelnõude menetluse seisust.

6. Venemaa Ukraina vastase agressioonisõja majanduslik ja rahanduslik mõju

- Arvamuste vahetus

Tegemist on regulaarse päevakorrapunktiga. Komisjon teeb ülevaate Ukraina rahastamisprogrammide seisust, väljamaksetest, Ukraina majanduse ja rahanduse olukorrast.

7. Euroopa majanduse taastumine. Nõukogu rakendusotsused taastekavade kohta

- Kinnitamine

Nõukogu kinnitab Slovakkia, Portugali, Hispaania, Poola ja Belgia taastekavade muudatused.

8. Euroopa poolaasta 2026: Kevadpakett

- Tutvustus Euroopa Komisjonilt

- Arvamuste vahetus

Tegemist on kevadpaketi tutvustamisega komisjoni poolt. Iga liikmesriigi kohta avaldatakse 3. juunil riigiaruanne, milles kõrvutatakse olukorda varasemate riigipõhiste soovitusetega. Ühtlasi avaldatakse uued riigipõhised soovitused, mis kinnitatakse ECOFIN nõukogus juulikuus.

Eesti riigiaruandearuandes (2026) toodud diagnoos

Majanduskasv oli 2025. aastal tagasihoidlik 0,6%, mida mõjutasid geopoliitilised pinged, nõrk välisnõudlus ning kõrge inflatsioon (millest ca pool tuli maksutõusudest). Tööpuudus tõusis 2025. aasta alguses 8,6%-ni, kuid langes aasta lõpuks 6,4%-le. Palkade kasv aeglustus ning tööjõupuudus püsib, eriti teaduse, tehnoloogia, inseneri, matemaatika (STEM) erialadel ja tervishoius. Noorte tööpuudus ületas 20%. Piirkondlikud erinevused, eriti Ida-Viru maakonnas, on märkimisväärsed. Rahvastiku vananemine ja oskuste nappus on jätkuvad väljakutsed.

Valitsussektori eelarvepuudujääk suurenes 2025. aastal 2,0 %-ni SKP-st ning 2026. aastaks prognoositakse selle tõusu 4,5%-ni. Maksutõusud ja uued maksud aitasid puudujääki vähendada, kuid kaitsekulutuste kasv (5% SKP-st 2026. aastal) ja sotsiaalkulutused avaldavad tugevat survet. Maksutulude sõltuvus suurel määral tööjõu- ja tarbimismaksudest.

Majandustegevus on koondunud Tallinnasse ja Tartusse, teised piirkonnad jäävad oluliselt alla EL keskmisele. Ida-Virumaa seisab silmitsi tööstusliku ümberkorraldusega.

Põlevkivi osakaal energeetikas on vähenemas, kuid sõltuvus fossiilkütustest on jätkuvalt arvestatav. 2025. aastal oli taastuvenergia osakaal elektritootmises 67,9%. Energiaturvalisuse nimel on suurendatud elektrivõrgu vastupidavust ja laiendatud piiriüleseid ühendusi. Kütusehindade volatiilsus ja energiatõhususe aeglane paranemine on jätkuvalt probleemid.

Kuigi Eesti teadusbaas on kvaliteetne ja ettevõtete R&D investeeringud on kasvanud, on patenditegevus vähenenud ning teadus- ja ettevõtluskoostöö piiratud. Innovatsioonitoetuste süsteem vajab täiendamist eriti väikeettevõtete rahastamiseks. Tehisintellekti kasutuselevõtt on kiirenemas, kuid vajab täiendavat tuge.

Vaesusrisk on eriti kõrge puudega inimeste, eakate ja üksikvanematega perede seas. Sotsiaalhoolekande kulutused on madalad ning tervishoiu ja pikaajalise hoolduse kättesaadavus ning taskukohasus on piirkonniti ebaühtlane. Tervishoiu osakaal on puudus töötajatest, eriti maapiirkondades.

Eesti haridussüsteem on kvaliteetne, kuid õpetajate nappus ja varajane koolist väljalangemine on probleemid. STEM erialade lõpetajate arv väheneb ning täiskasvanute koolitusvõimalused on piirkonniti ebavõrdsed. Noorte töötuse ja haridusest/täiendõppest väljas olevate (NEET) määr on kõrge, eriti maapiirkondades. Välismaise tööjõu kaasamine on oluline oskuste nappuse leevendamiseks.

Eluaseme hinnad ja üürihinnad on oluliselt tõusnud, eriti Tallinnas ja selle ümbruses, põhjustades kulusurvet eriti madala sissetulekuga perede seas. Uute elamute ehitus on aeglustunud tööjõupuuduse ja ehituskulude tõusu tõttu. Energiatõhususe parandamiseks vajab vana hoonestus renoveerimist. Sotsiaaleluaseme pakkumine on piiratud.

Eesti on kliimamuutustele tundlik ning vajab suuri investeeringuid kohanemiseks. Raport märgib ära ka soode taastamist ja turba tootmise vähendamist, mis aitab vähendada kasvuhoonegaaside emissiooni.

Rail Baltica ehitus on tähtis ja lõpuni ehitamist vajav taristuprojekt. Teedehitus ja liiklusohutus vajavad täiendavat tähelepanu.

9. Euroopa majandusjuhtimise raamistik: Nõukogu soovitus ja otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta

a) Riiklikud vabastusklauslid: Nõukogu soovitus (õiguslik alus (EL) 2024/1263)

b) (lahtine) Nõukogu otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta (õiguslik alus EL toimimise lepingu artikkel 126(12))

- Kinnitamine

Nõukogu kinnitab Hispaania eelarvepuudujäägi vabastusklausli kaitsekulude suurendamiseks. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlustega seonduvad ettepanekud selguvad 3.06.26 avaldatavas komisjoni paketis.

Eelarvetasakaalu nõuete ajutise vabastusklausli võimalikust laiendamisest lähitulevikus

Üks liikmesriik on teinud ettepaneku, et vabastusklausli ulatust tuleks kaitsekulutustelt laiendada ka meetmetele, mis toetaks majapidamisi ja ettevõtteid energiahindade tõusu mõju leevendamisel. Komisjonilt on oodata ettepanekut vabastusklausli ulatuse laiendamiseks selliselt, et see võimaldaks toetada EL energiasüsteemi vastupidavust nii majapidamiste kui ettevõtete investeeringute kaudu. Need meetmed peaksid olema ajutised ja sihitud ning samal ajal tuleb säilitada fiskaalne jätkusuutlikkus ning ühtse turu terviklikkus.

Praktikas tähendab see, et iga vabastusklauslit kasutav riik peab esitama uue vabastusklausli kohaldamise taotluse ning nõukogu tegema iga riigi vabastusklausli soovitusel kohtu otsuse.

Kaitse tugevdamiseks mõeldud leevenduse lahjendamine energiameetmete kaasamiseks tähendaks riikidele, kes kaitsekulusid maksimaalselt suurendavad (1,5 % SKPst aastas) motivatsiooni kaitsekulusid suurendada vähem, näiteks lükates edasi tarneid, ja selle asemel teha energiameetmeid.

Meie põhisõnum võimalikul vabastusklausli ulatuse laiendamise arutelul:

- Eesti arvates on praegu kaitsevõime tugevdamine prioriteet ning valitsussektori eelarvetasakaalu reeglites erandite tegemine õigustatud üksnes kaitseotstarbeks.